4. Микитюк М.А. Владні повноваження Державної автомобільної інспекції Міністерства внутрішніх справ України: проблеми теорії та практики реалізації у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2008. 20 с.

5. Гуржій Т.О. Політика безпеки дорожнього руху: організаційно-правові проблеми та перспективи цілепокладання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2014. № 6-1. Т. 2. С. 141–144. URL: http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo06/part_2/31.pdf (дата звернення 05.01.2019).

6. Гусаров С.М. Роль і вплив державних органів на безпеку дорожнього руху в Україні. *Європейські перспективи*. 2017. № 1. С. 54–63. URL: http://evro-perspektivy.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2017/06/EvroPerspektive_2017_1.pdf (дата звернення 05.01.2019).

7. Про дорожній рух : Закон України від 30 червня 1993 р. № 3353-ХІІ / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 31. Ст. 338. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3353-12> (дата звернення 02.01.2019).

8. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 09.01.2019).

9. Сопільник Л.І. До питання про адміністративно-правовий статус суб'єктів забезпечення безпеки дорожнього руху. URL: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/45345/%cb> (дата звернення 09.01.2019).

УДК 343.983(477)

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.2-2.7>

ЄВДОКІМЕНКО С.В.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ І ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ

У статті розглянуто низку питань із зміцнення фінансової безпеки України шляхом забезпечення умов для зростання ринку фінансових послуг, що веде до збільшення фінансових ресурсів держави. Наголошено, що для суттєвого зростання економіки потрібні попит на товари та послуги, платоспроможні споживачі, наявність матеріальних і трудових ресурсів, що в загальному розумінні і є ринком, який має також розвиватись. Обсяги внутрішнього ринку визначаються платоспроможністю резидентів. Сама поява та збільшення показників загроз бізнесу, пов'язаних із військовими і терористичними діями, є реакцією фінансового ринку України на події останніх двох років. Високі значення показників роблять ці загрози суттєвими і вимагають врахування під час проведення оцінки стану фінансової безпеки учасників фінансового ринку. Визначено необхідність збереження спрямованості на створення дієвої системи захисту прав споживачів фінансових послуг, усунення прогалин і неузгодженостей у чинній системі правового забезпечення захисту прав споживачів, а також встановлення повноваження державних органів щодо захисту прав споживачів фінансових послуг, запровадження однакових правил для банків і небанківських установ, зокрема однакових умов для рекламних послуг, розкриття інформації та однакову відповідальність за порушення прав споживачів. З'ясовано, що процес удосконалення правового захисту прав споживачів на сучасному рівні економічного розвитку в Україні значною мірою пов'язані з виконанням плану заходів із реалізації Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р. Доведено, що забезпечення зростання ринку фінансових послуг можливо завдяки: по-перше, розвитку державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг; по-друге, удосконаленню захисту прав споживачів

© ЄВДОКІМЕНКО С.В. – доктор юридичних наук, кафедра фінансів, обліку і аудиту (Харківський економіко-правовий університет)

фінансових послуг. Зроблено висновок, що забезпечення фінансової безпеки України полягає у створенні умов економічного розвитку держави, зокрема розвитку ринку фінансових послуг через правове забезпечення такого розвитку, забезпечення зростання попиту на товари та послуги в результаті покращення умов захисту прав споживачів фінансових послуг, здійснення правового захисту від економічних правопорушень.

Ключові слова: фінансова безпека, ринок фінансових послуг, економічні ризики, захист прав споживачів фінансових послуг.

The article deals with a number of issues on strengthening the financial security of Ukraine by providing the conditions for the growth of the financial services market, which leads to an increase in the state's financial resources. It is emphasized that the significant growth of the economy requires the demand for goods and services, solvent consumers, the availability of material and labor resources, which in a general sense is a market that must also develop. Domestic market volumes are determined by the solvency of residents. The very emergence and increase of business threats related to military and terrorist activities is a reaction of the financial market of Ukraine to the events of the last two years. High values of indicators make these threats significant and require consideration when assessing the financial security of financial market participants. The necessity to preserve the focus on creating an effective system of protection of the rights of consumers of financial services, elimination of gaps and inconsistencies in the current system of legal protection of consumer rights, as well as establishment of powers of state bodies to protect the rights of consumers of financial services, introduction of uniform rules for banks and non-banking institutions, in particular equal conditions for advertising services, disclosure of information and equal liability for consumer rights violations. It has been found that the process of improving consumer protection of consumer rights at the current level of economic development in Ukraine is largely related to the implementation of the plan of measures for the implementation of the Concept of state policy in the field of consumer protection for the period up to 2020. It is proved that ensuring the growth of the financial services market is possible at the expense of: first, the development of state regulation of the non-banking financial services market; second, improving the protection of consumers of financial services. It is concluded that ensuring the financial security of Ukraine is to create conditions for economic development of the state, in particular, the development of the market of financial services due to the legal support of such development, to ensure an increase in demand for goods and services as a result of improving the conditions of protection of the rights of consumers of financial services, the exercise of legal protection against economic offenses.

Key words: financial security, financial services market, economic risks, protection of financial services consumers' rights.

Вступ. Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується значними економічними ризиками, що створюють загрозу фінансовій безпеці держави. Тому першочерговим завданням стає створення необхідних фінансових умов для стабільного економічного розвитку, зокрема розвиток ринку фінансових послуг, що забезпечує приріст фінансових ресурсів, достатній для погашення зовнішніх кредитів і поповнення дохідної частини бюджету країни.

Розгляд сутності поняття «фінансова безпека» в науковій літературі проводили такі вчені: О. Ладюк – у статті «Фінансова безпека: характеристика складників», В. Білоус – у статті «Роль фінансової безпеки у забезпеченні економічної безпеки держави», Т. Бичок та А. Сливка – у статті «Правове забезпечення фінансової безпеки як ключового елемента національної безпеки України», О. Івашко – у статті «Фінансова безпека України в умовах кризових явищ в економіці», Р. Сніщенко – у статті «Основні аспекти забезпечення фінансової безпеки держави як регулятора фінансового ринку». Але не досить висвітлено проблему зміцнення фінансової безпеки України в сучасних умовах. Також під час розгляду умов удосконалення ринку фінансових послуг використано такі нормативно-законодавчі акти і законопроекти:

– Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 983-р «Про затвердження плану заходів із реалізації Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р. та план заходів»;

– проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання ринків фінансових послуг» (реєстр. № 8415 від 25 травня 2018 р.) та Пояснювальна записка до проекту Закону України № 8415;

– Матеріали із законодавчих питань С. Рибалка, Т. Бурак, С. Діденко. Питання правового захисту від правопорушень – із матеріалів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук С. Євдокіменко «Судово-економічна експертиза: теоретико-методологічні засади і практика реалізації».

Постановка завдання. Метою і завданням статті є вивчення встановлених питань, яке здійснюється у площині дослідження щодо сутності фінансової безпеки з метою її зміцнення за допомогою визначення основних умов зростання ринку фінансових послуг України.

Наукова новизна дослідження полягає в дослідженні та систематизації основних умов розвитку фінансових послуг як бази зміцнення фінансової безпеки держави, та необхідне законодавче забезпечення таких наслідків.

Результати дослідження. Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується значними економічними ризиками, що створюють загрозу фінансовій безпеці держави. Розгляд сутності поняття «фінансова безпека» досліджували в науковій літературі О. Ладюк, В. Білоус, Т. Бичок та А. Сливка, О. Івашко, Р. Сніщенко та інші вчені. Наприклад, О. Ладюк розглядає фінансову безпеку насамперед як стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків і дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни [1]. Серед шляхів удосконалення системи фінансової безпеки в сучасних умовах в Україні В. Білоус, крім інших, передбачає такі: заходи щодо кампаній, які здійснюють обмежувальну ділову політику, що спотворює умови конкуренції та розроблення дієвих систем контролю залучення і використання коштів іноземних запозичень [2]. Тобто умова розвитку ринку фінансових послуг на підставі захисту прав споживачів та укріплення фінансового контролю. На нашу думку, остання умова має торкатися як внутрішніх, так і зовнішніх джерел використання фінансових коштів. Ми поділяємо думку В. Білоуса про те, що відсутність фінансових коштів призводить до недофінансування часом найбільш невідкладних потреб у різних сферах економіки і становить загрозу національній безпеці [2]. Т. Бичок та А. Сливка вважають однією з найважливіших умов забезпечення рівня фінансової безпеки правове регулювання відносин у сфері фінансової діяльності держави, а причиною вчинення фінансових правопорушень є зазвичай недоліки фінансового законодавства [3]. По суті, мова йде про правовий захист сторін фінансового ринку.

Головні ризики під час забезпечення фінансової безпеки викладені Р. Сніщенко. Наприклад, у 2014–2016 рр. основними геоекономічними загрозами для України були такі: ризик політичного/соціального перевороту, війни (Political/social upheaval, war – 65%); крадіжка, шахрайство і корупція (Theft, fraud and corruption – 39%); ризик пожеж і вибухів (Fire/explosion – 35%); тероризм (Terrorism – 27%) та зниження ділової активності та перебої в поставках (Business interruption and supply chain – 23%). Сама поява та збільшення показників загроз бізнесу, пов'язаних із військовими і терористичними діями, є реакцією фінансового ринку України на події останніх двох років. Високі значення показників роблять ці загрози суттєвими і вимагають врахування під час проведення оцінки стану фінансової безпеки учасників фінансового ринку. Ці дані були отримані з використанням джерела: Business Security & Surveillance/Dropcam. URL: <https://www.dropcam.com/smallbusinesssecurity>. Для вирішення цих загроз передбачається забезпечення фінансової стабільності шляхом розвитку фінансового ринку та через інші напрями стабілізації. Крім того, визначено, що забезпечення належного рівня безпеки фінансового ринку залежить від рівня захищеності основних його учасників – держави, органів місцевого самоврядування, підприємств, домогосподарств [4, с. 37]. На нашу думку, слід доповнити цій перелік фізособами-споживачами фінансових послуг.

Враховуючи викладений матеріал, ми згодні з підходом О. Івашко до трактування фінансової безпеки як дефініції під різними кутами, а саме: – із позицій ресурсно-функціонального підходу фінансова безпека – захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на всіх рівнях фінансових відносин; забезпеченість домашніх господарств, підприємств, організацій та установ, регіонів, галузей, секторів економіки держави фінансовими ресурсами, достатніми для задоволення їхніх потреб і виконання відповідних зобов'язань; – із погляду статистики фінансова безпека – такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової, інвестиційної, митно-тарифної й фондової систем, які характеризуються збалансованістю,

стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю попередити зовнішню фінансову експансію, забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи й економічне зростання; – у контексті нормативно-правового регламентування фінансова безпека передбачає створення таких умов функціонування фінансової системи, за яких, по-перше, фактично відсутня можливість спрямовувати фінансові потоки в незакріплені законодавчими нормативними актами сфери їх використання, й, по-друге, до мінімуму знижена можливість зловживання фінансовими ресурсами [5].

Це визначення надається О. Івашко з посиланням на монографію М. Єрмошенка «Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення» (URL: <http://www.disslib.org/upravlinnja-ekonomichnoju-bezpekoju-pidpryemnytstva>).

Узагальнюючи сказане, О. Івашко додає що з позицій різностороннього підходу фінансова безпека – захищеність фінансових інтересів на всіх рівнях фінансових відносин; певний рівень незалежності, стабільності й стійкості фінансової системи країни в умовах впливу на неї зовнішніх і внутрішніх дестабілізаційних факторів, що становлять загрозу фінансовій безпеці; здатність фінансової системи держави забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи й стале економічне зростання [5, с. 62].

Аналіз наукової літератури дає змогу визначити умови, які, на нашу думку, можуть привести до зміцнення фінансової безпеки України – забезпечення зростання ринку фінансових послуг.

Забезпечення зростання ринку фінансових послуг можливе шляхом: по-перше, розвитку державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг; по-друге, удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг.

Розвиток державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг (далі – фінансові послуги) визначається через встановлення правових аспектів у сфері надання послуг. Базовим документом правового забезпечення цього питання є проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання ринків фінансових послуг», реєстр. № 8415 від 25 травня 2018р. (далі – законопроект № 8415). Зазначений законопроект удосконалює правові аспекти раніше прийнятого Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами), усуваючи наявні недоліки в цій сфері.

Згідно з Пояснювальною запискою до законопроекту № 8415, головною його метою є створення фінансової системи, що здатна забезпечувати сталий економічний розвиток шляхом ефективного перерозподілу фінансових ресурсів в економіці на основі розбудови повноцінного ринкового конкурентоспроможного середовища згідно зі стандартами ЄС, створення умов для належного та ефективного функціонування ринків небанківських фінансових послуг, зміцнення системної стабільності на цих ринках, забезпечення захисту прав споживачів небанківських фінансових послуг. В основу законопроекту № 8415 покладено такі базові принципи:

- регуляторне наближення фінансових послуг України до правил і норм ЄС;
- лібералізація фінансових ринків і набуття режиму внутрішнього ринку з ЄС у сфері фінансових послуг;
- збалансованість економічних інтересів через формування ринкового конкурентоспроможного середовища;
- незалежність та ефективність роботи регуляторів, здійснення нагляду на основі оцінки ризиків;
- прозорість і високі стандарти розкриття інформації учасниками фінансового сектору та регуляторами;
- відповідальність і довіра між учасниками ринків послуг і регуляторами;
- цілісність фінансової системи, всебічний захист прав кредиторів, споживачів та інвесторів;
- підвищення довіри споживачів до учасників фінансового сектору, захисту прав споживачів і підвищення їхньої фінансової обізнаності [6, п. 2].

Серед заходів, передбачених законопроектом № 8415, є такі:

- визначення споживача фінансових послуг і клієнта;
- принципи захисту прав споживачів фінансових послуг;
- умови договору про надання фінансових послуг;
- визначення достовірності реклами та іншої інформації;
- право клієнта на інформацію;
- припинення небанківської фінансової установи;

- передача портфелю договорів про надання фінансових послуг;
- заходи державного нагляду (контролю) за учасниками ринку фінансових послуг (інспектування);
- умови ліцензування діяльності небанківських фінансових установ та анулювання ліцензії;
- коригувальні заходи, заходи впливу та штрафні санкції;
- фіктивність фінансових установ і наслідки їх визнання;
- проблемність і неплатоспроможність фінансових установ, наслідки визначення фінансової установи проблемною або неплатоспроможною;
- умови відновлення платоспроможності фінансової установи;
- призначення куратора фінансової установи;
- умови примусової ліквідації фінансових установ та особливості банкрутства небанківських фінансових установ [7].

Особливе значення, на нашу думку, має встановлення коригувальних заходів і штрафних санкцій. Щодо коригувальних заходів у вигляді рекомендацій щодо припинення дій, які призводять до погіршення результатів діяльності фінансової установи, то, незважаючи на рекомендаційний характер, такі рекомендації мають позитивне значення, визначаючи причини погіршення фінансових результатів (ст. 40).

Штрафні санкції визначають розмір відповідальності за конкретні порушення норм законопроекту № 8415, нижню межу встановлених санкцій становить 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ст. 41).

З прийняттям Верховною Радою України та затвердженням Президентом України законопроекту № 8415 збільшиться нормативно-правова база у сфері правового регулювання ринку фінансових послуг в Україні. Сьогодні в цій сфері правового регулювання діють: Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, закони України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про страхування», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» та інші нормативно-правові акти [6, п. 4].

Щодо вдосконалення захисту прав споживачів, ми поділяємо думку С. Діденко, що для суттєвого зростання економіки потрібні попит на товари та послуги, платоспроможні споживачі, наявність матеріальних і трудових ресурсів, що в загальному розумінні і є ринком, який має також розвиватись. Обсяги внутрішнього ринку визначаються платоспроможністю резидентів (підприємств, населення тощо). Тому важливим аспектом розвитку є розвиток промисловості з високим рівнем доданої вартості, який зумовлює стійкість до глобальних викликів і високий внутрішній попит [8]. На нашу думку, такий попит можливий лише на умовах захисту прав споживачів.

Процес удосконалення правового захисту прав споживачів на сучасному рівні економічного розвитку в Україні значною мірою пов'язаний із виконанням плану заходів із реалізації Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р. (згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 983-р).

Планом запроваджено супроводження у Верховній Раді України законопроектів України реєстраційних номерів 5548, 2456-д, 1797-1, 3670, 0958, 6395, 6405. Передбачено також розвиток взаємодії між державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями споживачів, представниками бізнесу (проведення семінарів, нарад, засідань за круглим столом щодо обговорення проблемних питань у сфері захисту прав споживачів, вивчення європейського досвіду, інше), питання інформаційної підтримки споживачів; освітні та просвітні програми з питань захисту прав споживачів [9]. Серед законів України з питань захисту прав споживачів, які є на розгляді у Верховній Раді України, найбільш важливими є проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг» (реєстраційний № 2456-д), далі – законопроект № 2456-д та проєкт Закону України № 8055 про установу фінансового омбудсмена, далі – законопроект № 8055. С. Рибалка щодо запропонованих умов удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг у законопроекті № 2456-д звертає увагу, що в законопроекті збережена спрямованість на створення дієвої системи захисту прав споживачів фінансових послуг, усунення прогалин і неузгодженостей у чинній системі правового забезпечення захисту прав споживачів. Проєкт встановлює повноваження державних органів щодо захисту прав споживачів фінансових послуг, запроваджує однакові правила для банків і небанківських установ, зокрема однакові умови для реклами послуг, розкриття інформації та однакову відповідальність за порушення прав

споживачів [10]. Серед наслідків, передбачених законопроектом № 8055, – створення установи фінансового омбудсмена, що забезпечує новий рівень захисту прав споживачів фінансових послуг шляхом впровадження механізму швидкого вирішення спорів між споживачами фінансових послуг і фінансовими установами. При цьому ініціатором звернення до фінансового омбудсмена є споживач фінансових послуг [11].

Уже прийнятий Закон України « Про споживче кредитування» № 2455, як звертає увагу Т. Бурак, встановив зобов'язання фінансових установ щодо чесної поведінки Під час реклами, розкриття інформації про умови кредитів, повідомлення реальної вартості кредиту та вибору страхових компаній. Однак цей Закон не передбачає санкцій за його порушення [11]. Отже, практична дія прийнятого Закону № 2455 є заблокованою до прийняття законопроекту № 2456-д.

Серед інших напрямів забезпечення зростання ринку фінансових послуг слід указати на подолання ризиків економічних правопорушень. Для визначення правового захисту використовуємо угруповання окремих видів злочинів за причинами їх виникнення та відповідними нормами Кримінального кодексу України, здійснене С. Євдокіменко:

1) у сфері відносин власності: розкрадання чужого майна шляхом його привласнення чи розтрати особами, яким воно було ввірено чи перебувало в їх віданні, а також шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК);

2) у сфері фінансових відносин і фінансової системи держави: виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів або білетів державної лотереї (ст. 199 КК), незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення (ст. 200), контрабанда (ст. 201), ухилення від сплати податків (ст. 212) та деякі інші (ст. ст. 209, 210, 211, 216, 233);

3) у сфері підприємницьких відносин: фіктивне підприємництво (ст. 205), доведення до банкрутства (ст. 219), шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222), виготовлення, збут і використання підроблених недержавних цінних паперів (ст. 224); порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю (ст. 202), зайняття забороненими видами господарської діяльності (ст. 203), незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту піддакцизних товарів (ст. 204) та деякі інші (ст. ст. 213, 214); випуск або реалізація недоброякісної продукції (ст. 227);

4) у сфері захисту від недобросовісної конкуренції: незаконне використання товарного знака (ст. 229), незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю (ст. 231), розголошення комерційної таємниці (ст. 232), протидія законній господарській діяльності (ст. 206); у багатьох випадках ці діяння пов'язані з комп'ютерними злочинами (ст. ст. 361–363 КК);

5) службові злочини: комерційне хабарництво (ст. 368), зловживання владою або службовим становищем (ст. 364), зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права (ст. 364-1), незаконне збагачення (ст. 368-2) та інші [12, с. 502].

Висновки. Отже, необхідно зробити висновок, що **забезпечення фінансової безпеки України** полягає у створенні умов економічного розвитку держави, зокрема розвитку ринку фінансових послуг шляхом правового забезпечення такого розвитку, забезпечення зростання попиту на товари та послуги в результаті поліпшення умов захисту прав споживачів фінансових послуг, здійснення правового захисту від економічних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Ладюк, О.Д. Фінансова безпека: Характеристика складників, кандидат економічних наук, професор, член-кореспондент Академії економічних наук України, директор Рівненського інституту ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Рівне. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280>.

2. Білоус В.Т. Роль фінансової безпеки у забезпеченні економічної безпеки держави, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри фінансового права Навчально-наукового інституту права Університету державної фіскальної служби України, м. Ірпінь, Україна. *Фінансова безпека України на сучасному етапі* : Ф59 мат-ли III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Ірпінь, 28 листопада 2017 р. Ірпінь : Університет ДФС України, 2017. 325 с., С. 18–22. УДК 351.72:347.73(477).

3. Бичок Т.П., Сливка А.В. Правове забезпечення фінансової безпеки як ключового елемента національної безпеки України, студенти групи ПБі-15-1 Навчально-наукового інституту

права Університету Державної фіскальної служби України. Науковий керівник: Білько Тетяна Олександрівна старший викладач кафедри фінансового права ННІП Університет Державної фіскальної служби України. *Фінансова безпека України на сучасному етапі* : Ф59 мат-ли III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Ірпінь, 28 листопада 2017 р. Ірпінь : Університет ДФС України, 2017. 325 с., С. 34–38. УДК 336 / ВР України // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/569-2012-%D1%80> .

4. Сніщенко Р.Г. Основні аспекти забезпечення фінансової безпеки держави як регулятора фінансового ринку, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського, м. Кременчук, Україна. *Економіка та держава*. № 11/2017. С. 34–38. УДК 336.018/file:///D:/9pdf.

5. Івашко О.А. Фінансова безпека України в умовах кризових явищ в економіці, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та оподаткування, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. РОЗДІЛ V. Гроші, фінанси та кредит. 2, 2015. С. 61–66. УДК 338.24/file:///D:/echcenu_2015_2_13.pdf.

6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання ринків фінансових послуг». Реєстр. № 8415 від 25 травня 2018 р.

7. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державного регулювання ринків фінансових послуг». Реєстр. № 8415 від 25 травня 2018 р.

8. Діденко С.В. Економічні підсумки року: глобальні тренди, прогнози кризи, рецепти для України. 04/01/2019 № 117 бізнес статті. URL: <https://ua.news.ua/ekonomichni-pidsumky-roku-globalni-trendy-prognozy-kryzy-retsepty-dlya-ukrayiny>.

9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 983-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 р. та план заходів.

10. Сергій Рибалка: Фінансовий комітет рекомендував Раді ухвалити законопроект про захист прав споживачів фінансових послуг. URL: <http://www.litsa.com.ua/show/a/29758>.

11. Бурак Т.С. Нова система захисту прав споживачів фінансових послуг захистить українців. URL: <http://radio-mb.net.ua/news/finances/3517-nova-sistema-zahistu-prav-spozhyvachv-fnansovih-poslug-zahistit-ukrayincv.html>.

12. Євдокіменко С.В. Теорія і практика судово-економічної експертизи : монографія. Харків : Панов, 2016. 540 с. ISBN 978-617-7474-20-2.